

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
GYULAFEHÉRVÁR (VÁR.)
Telefon szám 16.

Felelős szerkesztő: SOÓTHY GYULA.
LAPTULAJDONOS
AZ ERDÉLYI RÓM. KATH. IRODALMI TÁRSULAT

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre — — — — — 8 kor.
Félévre — — — — — 4 ”
Negyedévre — — — — — 2 ”
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

A mi kultúránk.

— Irta: Földes Zoltán. —

A kultúra gyönyörűen halad. Analfabétáink száma ismét gyarapodóban van; a mutatkozó aránynövekedést aféle „analfabéta-kurzusok”-kal akarják meggátolni. Vagyis más szóval: ami az elemi iskolák feladata volna, ez a munka ma jórészt az írástudatlanoknak időnként rendezett tanfolyamokra marad. Világosabban: az állam és az iskola fenntartók a gyarapodó népeség arányában nem képesek újabb és újabb tanterveket beállítani, mert hiányzik ehhez az anyagi eszköz. Így aztán a beiskoláztatási törvény illuzórius, mert ha a gyermekeket úgy nem képes befogadni a kevés tantervvel bíró, szűk iskola: teljesen neveléses a szülőket az iskolakötelezettség teljesítésére figyelmeztetni . . .

Mi az oka ennek, hogy nincs kellő iskola és tanító? És ennek következtében folyvást nő a be nem iskolázható tankötelesek száma . . . Oka ennek a népkultúrára fordított összeg csekély volta; a minek viszont az államháztartás más tárcáira fordított túlkidások az okozói. És itt elsősorban a hadügyi kiadásokra kell rámutatnunk. Bizony, az igazságot elhallgatni nem lehet . . . A katonai költ-

ségetés summája rettenetes módon terheli az államháztartást és adózó alanyt. Másrészt azonban az is bizonyos, hogy a parlamentre és a kormányhatalomra bizonyos politikai kényszer nehezedik . . .

Oka a közoktatásügy hanyatlásának a társadalom közömbössége is. Mert ha a néposztályok elemi erővel feltörő követelése tenné szükségessé a gyorsabb és intenzívebb fejlesztést, az államhatalom sietne ebbeli köteletségének eleget tenni. Így bizony, csak immel-ámmal veszi a dolgát; azért van aztán, hogy még a m. kir. állami iskolák épületeiben is vígan pattog az eső a padokon és a tanítói asztalon . . . És e százalmas kunyhókat a viharok ereje sokszor erős próbának teszi ki . . . Ily körülmények között valóban siralmas képet nyújt a magyar népoktatás. Ezen mindenesetre segítenie kell a társadalomnak a fenntartott módon: vagyis egy hatalmas, impozáns demonstrációval, mely fölviharzik Pozsonytól Gyimesig és ellenállhatatlanul követeli a közoktatás erővel teljes felkarolását és alapos reformját.

Ugy kellene rendezze az állam a maga dolgát, hogy a népoktatás költségeire is olyan holtbizonyossággal álljon rendelkezésre a megfelelő összeg, mint a hadügyre . . . Mert a közműveltség

ügye van olyan fontos kérdés, mint a drednautok és ekrazittöltések beszerzése! . . . Ha az állam népe írástudatlan, ostoba tömeg: ilyen emberanyagra nem támaszkodhatik a hadsereg sem, amely ma szintén többet követel attól a katonától, mint, hogy tudja az „ajncelmarst” és az „übung en mit den Gewehre”-t. A hadseregnek is ma műveltebb, csiszoltabb elemre van szüksége, mert a mai harcászat mindjobban követeli a közkánának nemcsak cselekvő, hanem öntudatos részességét is a „feladat” teljesítésében . . . Ma értelmes ember kell legyen az a szegény „közvitész” is, aki a haditerv áttekintésében némiképpen részes és jóval több, mint egyszerű gép . . . Már pedig egy ilyen szintézisű intézmény fokozott igényeket támaszt a bevonuló rekrutával szemben is . . . Szóval a hadseregnek is határozott érdeke a kiterjesztettebb népművelés.

De eltekintve ettől, mily fölséges állapot lenne és mily méltó az Emberhez, ha minden teremtett lélek tudna legalább — írni és olvasni! . . . Mily szép lenne az, ha a közműveltségnek csak ezen kezdő stádiuma megvalósulna! A többi már magától jönne; mert, ha az a nép tudna jól írni és olvasni: már csak az ahhoz való állandó kedvet kellene ápolgatni;

T Á R C A.

Őszi vásáron.

Nem tudom, hogy miért, — mégis elmegyek.

Utam erdőn visz keresztül; ropognak a falevelek és a száraz galy pattog a lábam alatt. Különben hallgat minden. Voltatok ti a remény színében játszó, hajlékonyak, simultatok a szellőhöz, enyelegtetek is tán vele; most fakósrágák vagytok, útjában álltok a szélnek és letör. Heverték a földön csendesen. Ugy elgondolkozom magamról, mindnyájunkról. Küzdelem az élet.

Közeledem a városhoz; tompa, zúgászerű zaj hallatszik, mind erősebb és erősebb, végre benn vagyok a forgatagban. Egyik jön, a másik megy. Nagy a tolongás, — jó helyen van a pénzestárcám.

Magas állványon trombitál egy hoszsúsipkás, a nap hőse, körötte „sürolt képü

holdak” vonják mosolyra nem kis méretű szájukat, mintha mondanák „ikaszán, ikaszán”, helyeselik azt, mit a hangszeres ordít: „Itt láthatni ez meg ez.” Süketülly magyar, ne csak vakulj! Megszerezted fáradságos munkád árán a pénzt, juttass ide is, hiszen csekély egy picu. Távozol, a mosoly még mindig tart, nem tudhatod, hogy neked szól-e, vagy azoknak, kik bemennek.

Szól a kintorna (mely fülnek kintorna) madár ül tetején és húz neked „fiatal legén” olyan szerencsés plánétát, melyet tán valamelyik vénasszony számára nyomott a Rózsa Kálmán betűje, de neked szól és igaz ami rajta van, mert bélyeget is csípet rá a tulajdonos. — Nemde könnyű megélhetési mód?!

Nagy csődület van, hurkot tesz ujjadra „az úr” és ügyesen leveszi. Próbáld meg; egy koronát fizetsz csak, megfogod az ujját, ő a te pénzedet.

Számok mellett város nevek, dob kockát, s ha Párisba szándékoztál, el is

mehetsz Kukutyinba és megkönnyebbülsz.

Kérdsz csak meg az igazmondót (mert bekötött szemekkel is lát, így hirdeti élettársa). Beszél neked a szerencséről, a sorsról, s még a hosszú élet végén boldogabb napokat is érsz. Nem áll meg a szája, úgy mond és elküld, mert más is megízette már a húsz krajcárt. Lehet, hogy pályát tévesztett.

Egy forintért beállhatsz hordárnak, kövér zsidó lesz a parancsoló. „Egy fülbemászó, egy bugyelár, egy borotva, mely más helyen öt pengő, (üssé meg a mennykő, mert csak az ő kezében vág) egy kés acélból tüzet hány, hogy cigarettádat is meggyújthatsz mellette” (ha van gyufád) stb., stb. még rá is ad; jön a hordár a te személyedben és ízet. Keress megálló helyet, hogy számba vehessed portékádat. Előtte egy asztalon sok gyapott, mire jó az? Torkosságai sebeket kötözni. Hogyan? Cukor lessz belőle. Hát nem történik-e csoda a XX. században? Szépen neem.

Oberbauer A. utóda

Budapest, IV. Váci-utca 41.

A legjobb hírnévnek örvendő és legrégebbi egyházi szerek, ruhák, zászlók. stb. gyára. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

hogy szeressen olvasgatni, jó könyvek-ből és keresztény szellemű ujságokból önmagát művelni, ismereteit gyarapítani és szívét nemesíteni. Tanítók és papok népköri szervezőnek és megadnak a módot, hogy az az irni és olvasni tudó nép jó olvasmányokhoz jusson és azokhoz kedvet kapjon. Ezernyi módszer kínálkozik a már olvasni tudó nép továbbművelésére; ám először legyen meg az alap: az analfabéták számának csökkenése és a nép millióinak olvasnitudása. Ez az, amit elsősorban el kell érniük; ez az, aminek elkövetkezése nélkül hiába beszélünk népkaszinókról, egyesületekről és más efféle jókról.

Még van egy nagy baj az iskoláztatás körül az iskolák hiányán kívül. Sok helyt ugyanis volna iskola és tanterő, de nehéz a beiskoláztatás. Vagy ha be is iratkoznak a tankötelesek, tömérdek hiányzást kell félhónaponként kimutatni. Ennek oka sok helyen az, hogy a bíróság a jegyző nagyon is félvállról veszik a dolgot és a büntetések körül felületesen vagy egyáltalában nem járnak el. Más helyen pedig az a baj, hogy a gazdák módosok és a büntetést könnyűszerrel kifizetik, s a bírságpénz leszolgáltatásával a tankötelezettséget mintegy megváltottnak tekintik. Esetleg egy másod, vagy harmadízbeni bírságolást is szívesen kiállanak; legalább a fiút felhasználhatják a gazdaságban és ezért nagyon is érdemes azt a pár koronát lefizetni. Ahol pedig a gyermekek is jó napszámot kapnak, ott sokan hiányoznak az iskolából. Hisz a napi egy korona vagy egy korona 60 fillér oly szép kereset, hogy ezért készségesen le lehet fizetni azt a kis bírságot.

E pontnál egy furesaságra hívom fel a figyelmet. A ma fennálló törvény szerint egy félhavi iskolai mulasztás „egy esetben” veendő. Ha tehát mulaszt valaki ugyanabban a félhónapban egyetlenegy félnapot, amelyikben másik 23,

Hét, hét minden darab hét, annyit mondja órák hosszat az egyik csece-becsés, míg bereked; a másik mégis tullicitálja. Hja a megélhetés?!

A bazárok előtt falusi párok nézegetik a vásárlónak valót, hiszen a nóta szerint — szüret után lesz az esküvő.

A gyalogjárón cifra köntösös nagy kalapos dámkák, mellettük kemény inges aranyláncos urak sétálnak és kel a „vanília, csokoládé”. Kis szekerén koldus taszítja önmagát. A csödületben rongyos emberek lesik az alkalmat. Így találkozik a rang és rongy.

Szeretem a vásári zajt, a mozgást. Egy kép az életből, jól esik a szemlélése. Ha kifáraszt, nem nézem tovább; veszek egy szoknya, — pardon! csizmanadrágot, ennyi az egész, mégis eltelt a nap. Változatosságot kerestem, megkaptam.

Itthon vagyok megint csendben egyedül; azon gondolkodom: érdemes volt-e bemennem? Gyermekkoromban, ha városba vittek, szívesen türtem az új nadrág szorítását, s még éjjel sem aludtam, csak hogy otthon ne maradjak, nem tudtam minek örvendek, de éreztem; most tudom, de már nem érzem úgy, mint akkor.

György Géza.

vagy huszonhat félnapot: a kettő egyforma elbírálás alá esik, mert a mindkettő csak — 1 és 1 eset... Hát van ebben ráció?!... Már pedig így van, mert az erre vonatkozó szabály éképpen rendelkezik. Ha már most egy tanuló hiányzik egy félhónapon át (tehát: egy esetben!) s ezért az apja fizet 2—3 korona bírságpénzt; viszont ezzel szemben a gyerek megkeres 30—40 koronát: világos, hogy a gazda nyert az üzleten!... Ezen az esztelen szabályon feltétlenül módosítani kell, még pedig úgy, hogy minden egyes félhavi mulasztást külön, egy esetben kell venni. És e szerint elbírálni.

Némelyek erre azt mondják, hogy így hatalmas összegre gyarapodnék a félhavi mulasztás bírságpénze. A szegény szülő nem tudná megfizetni, s mint „behajthatatlan”-t törülnék és még inkább lábrakapna a mulasztás... Lehetne ezen is segíteni úgy, hogy a 10 félhavi mulasztás már „kihágás”-nak lenne minősítve és behajthatatlanság esetén a gyermek fenntartóját börtönbüntetéssel sújtárák. Csakhamar rend lenne a beiskoláztatás, illetőleg az iskoláztatás kötelezettsége körül, ha bejönne ez újabb intézkedés. E nélkül azonban csaknem neveltségessé válik minden buzgólkodás!

Ha megmarad a régi, rossz szabály, hiába állítanak be elegendő iskolát és tanítót; mert kijátszák a beiskoláztatási törvényt. A bírókat és minden ez ügyben eljáró tisztviselőt szigoruan ellen kellene őrizni és a hanyag vagy felületes előjárókat fegyelmi úton vonni felelősségre.

Elvégre: mégis csak kórikus, hogy a míg az ifjú Japánország annyira kultivált, hogy 90—91 százaléka az írástudó, addig nálunk a 70 százalékot sem haladja túl az olvasáshoz értők száma. Csak akkor leszünk valóban „kulturáltak”, amikor a 100 százalékhöz közelünk... Addig a mi közműveltségünk nem élő valóság, hanem csak — a „jobbak reménye”...

Tökéletesebb népoktatás, jöjjön el a te országod!

Az olasz egyházi vagyon állapota az állam kezelésében.

Az olasz kultuszalaprak évek óta nehéz a helyzete. A terhek viselésére az alap-tökéhez kell már nyúlni. Ez okból a három szenátor, — három képviselő — és három kormánybiztosból alakított felügyelő bizottság a királyhoz intézett feliratában a kultuszalap biztosítására új szabályokért folyamodott. Nyolc rövid év alatt (1901—1909) mintegy 38,280,553 lírát kellett áldozni a tökéből. Ha ez így tartana tovább is, harminc év múlva a kezdetben 875 millióra rugó tökéből nem maradna egy fillér sem.

Mindenesetre érdekelni fogja olvasóinkat, ha ezután az olasz kultuszalapról egyet-mást elmondunk.

1855-ben a szerzetesrendek és a lelképásztorkodással nem foglalkozó egyházi beneficiumok elkobzása alkalmával létesült a kultuszalap. Korábban, 1848-ban a jezsuiták és Sacré Coeur apácák házait felszólaltva, az illetők javait is az állam fog-

lalta el. 1856-ban másképp jártak el. Csak azokat a szerzetesrendeket oszlatták fel, melyek sem prédikálással, sem az ifjúság nevelésével, sem betegápolással nem foglalkoznak és ezekkel egyidejűleg sok káptalan és beneficiumot. Ez intézmények összes javai egy kezelés alá kerültek Cassa Ecclesiastica név alatt s az államadóságok igazgatójának az állami kincsektől független vezetése mellett. A kezelés ellenőrzésére a fentemlített felügyelő bizottságot alakították. Az egybehordott javak jövedelme a felosztott szerzetesrendek és intézetek templomaiban tartandó istentisztelet költségeire, részben pedig a jámbor alapítók óhajainak teljesítésére volt szárvna. A tagok nyugdíját, a káptalanok tényleges tagjai jövedelmük tiszta hasznát élvezték volna továbbra is. A fennmaradó főlösből a plebánosok helyzetén volt szándékuk javítani. Hogy mind e szép szándékok megvalósíthatassák, a még fennálló egyházi egyesületeket a költségekhez évi hozzájárulásra kötelezték. A jövedelem egyrészt ezenfelül oktatási és jótékony-sági célokra is hajlandók voltak átengedni. Az egyháznak nem volt semmi beleszólása a vagyon kezelésébe sem hova-fordításába, s magától értetődik, a kezelés is sok pénzt emésztett fel.

1859-ben ugyanez intézkedés az ujonnan elfoglalt területeken is életbe lépett és az egyházi állam, Nápoly és néhány más környékből évi 430.000 líra járulékk gyűlt a kasszába.

1862-ben fontos újítás történt. Mint-hogy az ingatlanok kezelése sok bajjal járt, a tökét 5%-os állami járadékká változtatták át, miáltal lényeges csorbulást szenvedett. Még nagyobb volt az egyház kára, mikor a plebániákat kivéve az összes egyházi intézetek javaikat eladni és az árát az államnak beszolgálttnak voltak kényszerítve. Az állam ezáltal nem nyert s csak a szükségeladás által potom áron meses birtokokhoz jutott nyereszékedő vásárlók pénzeszsákja telt meg. A jövedelem-ből 5%-ot kezelés címén most már az állam húzotta be.

1866-ban az addig Egyházi kassza Kultuszalappá változott és 1867-ben a töke sok még mindig fennálló egyházi intézmény vagyonának elkobzásával tetemesen meg is növekedett. És még ezzel sem érve be, az egyházi javakra 30%-os adót vetettek ki. Mit az állam egyszerűen le-számított a tökéből, azaz az adónak fejében egyszersmindkorra a töke 30%-át lecsapolta és így 1867-ben a töke jövedelme 43,787,674 lírát tett ki, ami 875 millió alaptökének felel meg, ezután csak 23,899,224 líra folyt be. A töke tehát 478 millióra azaz felénél kevesebbre csökkent. Eközben gyarapodtak a terhek anélkül, hogy az alaptöke gyarapításáról gondoskodtak volna.

A zsarolás tovább terjedt. Minthogy a nyugdíjazottak fizetése idővel az állami pénztár javára ment volna át de ez 1867. óta nem történt, 1892-ben az állam évi 4 millió előlegfizetést követelt. Mindezen el-kezelés alatt a kultuszalap 56 millió kárt szenvedett.

Még nagyobb volt a veszteség, mikor az 5%-os járadék 3.5% szállott alá, mi az egyházi vagyonnak 30%-os árvesztességet jelentett. A kultuszalap kezelősége

maga tiltakozott a feltűnő igazságtalanság ellen, de ezzel senki sem törődött. A pénzügyi miniszter a képviselőházban azt a kijelentést kockáztatta meg, hogy az új törvény után nem kára, hanem haszna lesz az egyháziaknak; a plebánosok kongruája ugyanis ilyen helyzetben biztosabb léptekkel fog haladni. Igazán érdekes, miként tudott a képviselőház megelégedni egy ilyen kijelentéssel, mely a jövedelem csökkenése mellett az intézetet nagyobb kiadások viselésére képesek állítá.

Mindezeket egybevetve megállapíthatjuk, hogy az 1867-iki 875 millió líra az 1870-iki gyarapodás és több felsorolt zsarolás és az újban tett alapítványok mellett is 118 millióra zsugorodott össze.

Hát ennyire jutottunk az állami kezeléssel? Az egyháztól elvették a vagyona kezelését, hogy a nép képviselője: az állam gondoskodik arról, hogy a nép filléreiből összerakott vagyon rendeltetéséhez hű maradjon! A javak kezeléséről évenként jelentés került a képviselőházba, de e jelentésről előre tudták, hogy senki sem figyel rá. A 757 millió veszteséget soinkal igyekeztek megmagyarázni. Az állam még e szégyenletes gazdálkodás mellett is a megüresedett állások jövedelmét maga szedi és az új egyházi utódnak hat hónapi szolgálat után is csak hosszas folyamodozások és zaklatások után adja meg a silány porciót.

Iskolai Értesítők.

Mária-kongregációk. Az egyesületi tevékenység a legelénkebb és leghatásosabb a Mária-társulatokban volt. Nincs ifjúsági egyesület, melynek a működése oly tartalmas — s talán hozzátehetjük — oly eredményes volna, mint a Mária-társulatoké, bár azt, hogy hány lépést tett előre, ki mire vitte, csak az örökévalóság hallgatag jegyzői tudnák elmondani.

Mint említettük, a státusz gimnáziumai közül csak a kolozsváriban és a marosvásársárhelyiben nincs kongregáció. Ezáltal nem foglalkozhatunk azzal a kérdéssel, hogy miért nincs, lesz még erre alkalom. A többi intézetek kongregációi a lefolyt iskolai évben 107 tanuló avattak Mária-leventéivé. A tagok száma (fölváltak és jelöltek) mintegy 300-ra tehető.

A kongregációk minden héten, esetleg minden két héten gyűlést tartottak, a melyeknek tárgyát a szokásos ájtatosságok elvégzése, valamely vallásérkölcsei kérdés megvitatása, vagy annak megvalósítását célzó együttes megbeszélés képezte. Ilyenkor tárgyalták meg belső ügyeiket is. A gyűlést gyakran szavallatokkal és énekekkel igyekeztek változatosabbá és vonzóbbá tenni. Voltak olyan összejövetelek is, melyekben a tagok az iskolában és más helyeken szerzett hasznos tapasztalataikról számoltak be.

Ezenkívül a kongregánisták dicséretreméltó odaadással gondozták lelki életüket. A székelyudvarhelyiek minden hó első vasárnapján éremmel a mellükön közös szentáldozást végeztek, majd pedig páronként a legméltóságosabb oltáriszentség előtt rövid félórás ájtatossági gyakorlatot tartottak. Az év folyamán résztvettek a hetenkénti szentáldozásban. A kézdívásárhelyiek minden Mária-ünnepén mű-

soros házi ünnepet rendeztek, melyen felolvasás, zene, ének, szavallat, melodráma összefolynak a rendes ájtatossággal. A tagok ez alkalommal viselik az érmet s végzik a szent gyónást. Megalakult itt az Oltáriszentség őrsége, a tanulók párokra osztva minden hónap első vasárnapján reggeltől estig szentségimádást végeztek.

A brassói kongregáció a nyilvánosság előtt is föllépett egy igen jól sikerült Szent Antal-estély keretében.

A kézdívásárhelyi magisztrátus — igen helyesen — arra törekedett, hogy a kath. hitélet pártfogója legyen. Évi tagsági díjjal segítette a Regnum Marianumot, a Kath. Szövetséget, a kolozsvári Szent Imre-Egyesületet, alapító tagja lett a gyulafehérvári növendékpapok egyházirodalmi iskolájának. Tagjai közül sokan előfizettek a Budapestben megjelenő Mária-Kongregációra. Támogatták a távoli missziókat. A Zászlónkra 142-en fizettek elő. Járatták Kolozsvárról a Szent Ferenc Hírökét, Gyulafehérvárról az Oltáregyesületi Lapokat.

A kézdívásárhelyiek még más tekintetben is lehetnek példaadók. A VIII. oszt. tanulók, mielőtt az érettségít letéve kiléptek volna az élethe, fölkeresték az Oltáriszentséget, s leborulva adtak hálát a Teremtőnek a sok jótéteményért s ott az Ur színe előtt tettek fogadalmat, hogy soha olyan társaságban részt nem vesznek, mely a kath. egyház tanításaival ellenkező elveket vall.

Csikszeredán a felavatás után a régi tagok is megszokták újítani fogadalmukat. Mások az intézetből eltávozott tagokat összehívták, hogy fogadalmukat megújítsák, az idén megújító lapokat kaptak. Ezen eddig mintegy 250 régi tag újította meg ígérétét.

Ime, így dolgoznak a kongregációk. Mi van ebben olyan veszedelmes, hogy szinte egy félország néz rájuk ellenséges szemekkel, vagy közömbösen? Kinek ártott meg a kongregáció? Hogy kinek mennyit használt, azt ne kérdezzük, annak megítélésére egy élet sem elegendő.

Hanem az mégis visszatetsző, ha kath. tanárok emelnek a kongregációk ellen erőltetett kifogásokat. Az ilyeneknek a pedagógiai képzettségét senki se irigyelje. Ismerjük őket. Feltűnően liberálisak és egyben-másban renitens hajlamuk. Feltűnik ezentől a nevelés nagy érdekeit.

(Folyt. köv.)

A bányavidéki esperesi kerület koronagyűlése.

A felcsiki esp. ker. papságnak őszi koronagyűlésén a hívek szabad választási jogát visszaállítani kívánó határozati javaslatát a kerületi papság magáévá teszi s a „status quo ante“ visszaállítását óhajtja.

A „keresztény szeretet gyermekvédő művét“ illetőleg megnyugtatóbb alapszabályokat óhajt, amelyek eléggé precízrozzák a felveendő gyermek helyzetét, meghatározzák az alapítványi kérvények bizonylatait, — nehogy mint némely árvaházaknál megtörtént — hiányos intézkedésből kifolyólag, igazán gondozásra szoruló teljesen elhagyott árva gyermek helyett az árva árvaházi ellátást nélkülözhető protekciós gyermek juthasson

be. A kellően indokolt kérvényeket a helyi lelkész véleményezése alapján elsősorban a ker. papsága bírálja el s terjesztené a központi bizottsághoz, melyben minden kerület képviselője lenne. Az alapítványok a kerületek befizetése és népességéhez mérten lehetőleg arány szerint osztatnának szét. A papság készséggel gyűjt a nemes célra hívei körében, a maga részéről való hozzájárulást mindenekint minimum évi 3 koronában állapítja meg, amit a nyugdíjjal egyetemben szolgáltatna be a XV. sz. relatióban külön rubrika volna e célra nyitandó.

A püspöki hatóság által véleményezés végett leküldött Relatio tervezetet örömmel fogadja a kerület papsága, mint amely nemcsak a lelkészkerülő papság munkáját könnyíti meg, hanem egyöntetűségével a felsőbb hatóságoknak is áttekinthetőbbé teszi. Lényegesebb változtatást csak a X. relationál óhajt az I. és II. számú ívek praktikus egyesítésével és az állami iskolák számára kiadandó külön ívvel. A XI. sz. relationál sérelmesnek tartja azt a nagyfokú bizalmatlanságot, melylyel őt a kívánt adatok hitelességét illetőleg nem hivatalbeli felebbvalója a ker. főesperes, hanem az iskola igazgatójának ellenőrzése alá helyezik, ami az utóbbiak részéről — sajnos — a legtöbbször tulkapásokra vezet. Jó minőségű anyakönyvi ívek és okmányanyagú kivonatok készítésének szükségét is hangoztatta a koronagyűlés.

Szükségesnek találja a gyűlés a kongrua-ívek revízióját, hogy azokból a bizonytalan jövedelmek „vizkereszti házzszentelés“, „kezi ajándék“ srb. töröltesse, a faatalány pedig mint az állami tisztviselőknél, ne vetessék kongruába beszámítható törzsjövedelemnek. A bányavidék számos fiókegyházaiban elszórtan élő kath. magyarságnak megmentése érdekében a mai viszonyoknak megfelelő lotartási atalány kieszközölését kéri Püspök Ur Önagyméltóságától.

A Kiss Dénes által minden egyes plebániának megküldött „Hozzászólás az erdélyi egyházmegyei papi nyugdíjszabályzat tervezéhez“ c. brossura tartalmát a ker. papsága a 1600—3000 K-ban látma méltányosnak a papi nyugdíjat, quadrálna is a kiltatásba helyezett korpótlék és kongrua összegével s megszűnnék az aggodalom a penzióba sietést illetőleg. 40 év után pedig minden alakíság mellőzésével mehesse a lelkész a bizonyára megerdemelt nyugalomba. Igen humanus intézkedésnek vélné azt is, ha a súlyosan beteg pap egészségének helyreállítása vagy esetleges operációra 2 havi illetményt kapna. Szívesen fizetné jövője illeten biztosítása mellett a magasabb hozzájárulási összeget.

Hogy a lelkigyakorlatok jótéteményében az Erdély nyugati részén lakó papok is részesülhessenek, arra kéri a ker. papsága Kegyelmes Főpásztorát, hogy a szent gyakorlatok felváltva, egyszer Csikszeredában, egyszer Gyulafehérvárt legyenek.

Gyűlés után főesperes házígazdánk fehérszatalnál dús lakoma mellett folytattuk az ügyek megbeszélését, komoly pohárköszöntők és vidám csengés között, melyek mindenikében főesperes és papjai kölcsönös oltártestvéri szeretete ölelkezett.

De hát mindenféle szerelemnek vége szokott lenni, minket is hívott haza a kötelesség s egy kedves nap emlékével oszlotunk szét a szélrózsa minden irányába, s ma már kipihenve az út fáradságot, hátulról

mondunk köszönetet szeretett házigazdánkunk a szíves vendéglátásért.

A jövő évi koronagyűlésünk Boicán lesz. A kedves viszontlátásra!

— k.

Az eucharisztikus kongresszus

A nemzetközi eucharisztikus kongresszus sajtóbizottságának értesítése szerint azok számára, akik a sajtó képviselőiben utaznak Bécsbe, kokárdával díszített kongresszusi jelvényt bocsátanak ki, hogy biztosíthatassák a sajtó képviselőinek a kongresszus egész területén, különösen pedig a szeptember 15-iki körmeneten való szabad járást. A jelentkezés közvetlenül a sajtóbizottságnál (Wien, I. Beckerstrasse 9.) történik, hol a jelvényeket szeptember 8-tól kezdve a sajtó képviselői személyesen vehetik át. Ugyanettől az időtől adják ki számukra az esetleges tribün és koncert jegyeket, továbbá az újságírói asztalhoz szóló igazolványokat. A külföldről érkező újságírók kedvezményes utazására vonatkozó igazolványokat a sajtójegyvel együtt küldi el a fentebb említett iroda. Természetesen be kell jelenteni a kiindulási állomást, a nevet s a lapot, melynek képviselőiben a jelentkezés eljárt.

A nemzetközi eucharisztikus kongresszus körmenetére vonatkozó jelentkezést a bécsi rendezőség augusztus hó 25-ikével lezárta. Az e határidőn túl beérkező jelentkezéseknél már nem biztosíthatja a rendezőség, hogy olyan megfelelő helyet amire a határidőn belül történő bejelentéseknél számítani lehet, az illető csoportok számára kijelölhessen. A magyar csoport a Heldenplatzon fog helyet kapni, ahová a résztvevőknek csak egy része juthat be és ahol a biboros által mondandó misét hallgathatják. Az ifjúság különböző szervezeteivel csatlakozik a kongresszushoz és annak tagjai tiszteletére 15-én este úgynevezett „Festkommers“-t rendez. Az Országos Katholikus Szövetség, mint a magyar csoport középponti bizottsága lakásbejelentést már nem fogad el. Felkéri azonban azokat, akik tömeglakásra jelentkeztek és annak árát még be nem küldötték, hogy ezt haladéktalanul küldjék be az Országos Katholikus Szövetség címére.

A nemzetközi eucharisztikus kongresszus befejezéseit tartandó körmenet alkalmából a király kivételesen megengedte, hogy azok, akiknek tartalékos és szolgálaton kívüli katonai rangjuk van, s ezért öfelsége jelenlétében egyenruhában kellene megjeleniök, a körmeneten díszmagyarban vehetnek részt. A klérus tagjait illetően a bécsi bizottság újból közzétette, hogy celebritéért az illetékes egyházmegyei hatóságokhoz, a naponkénti 50 filléres „celebrationskarte“-ért pedig a kongresszus irodájához (Zentralkanzlei des Eucharistischen Kongresses, Wien, I. Stefansplatz 5.) kell fordulniök. Az Országos Katholikus Szövetség, mint a magyar csoport középponti bizottsága a jegyek, stb. szétküldésével ismét megakadt, mert a bécsi rendezőségénél a vasúti igazolványok és a bécsi kalauz ismét kifogyott. Amint ezek megérkeznek, az expedálás folytatódik. A középponti bizottság most várja a Szent István templomi jegyek megküldését és a lakásbejelentések elintézését is,

hogy azokat az érdekeltekhez továbbíthassa, illetve elhelyezésüket velük közölhesse. A jelentkezések száma meghaladta a 8000-et. Akik csak jegyet kívánnak, azok részére a jelentkezési határidő augusztus 31.

H I R E K.

Személyi hírek. Kicsid Géza Tusnádról Gyergyóremetere helyzetetett segédlelkési minőségben. — Szász Károly gyulafehérvári kath. tanító hosszú és buzgó szolgálat után nyugdíjba vonult. A püspöki aula vendégei voltak a napokban Jancsó Ernő főesperes és Forster János szentsz. tanácsos.

Új plebános Sepsibükszádon. Nagy Béla, a mikóujfalui egyház új plebánosa Nagyholdogasszony ünnepén tartotta első szentmiséjét Sepsibükszádon, e népes filiában. Az új plebánost — búcsú-nap lévén — a hívők nagy serege várta az iskola udvarán s mikor a harangköngás megérkezett jelezte, valóságos örömujjongás zsongott a fiatal pap elé, ki meglepődve vette észre, hogy fogadására mondhatni az egész község kivonult. Még nagyobb volt a zavara, mikor egy sárgapitykés közkatonára lépett elibe s meleg szavakban üdvözölve arra kérte, hogy oszlassa el azt a ködöt, melyet a sívár múlt e nép lelké köré torlasztott s legyen az a munkáskezü szántóvető, ki megmunkálja, földszántja és termő talajjára varázsolja azt a bogáncsos ugarat, melyen az a pásztor-nélküli nyáj eddig csatangolt. Arra kérte, legyen rajta, hasson oda illetékes fórum előtt, hogy a sepsibükszádi népes filia minél előbb önálló parochiává alakuljon át. Hiszen ez a szorgos nép, mely gazdasági, közgazdasági egyként valóságos jóbajáró sorban tengődik mind a mai napig, megérdemli, hogy valahára valaki neki szánt lélekkel foglalkozzék vele. — A sok melegséget s egy szebb jövő reményét lehél beszéd után hatalmas élejenzenben törtek ki a körülálló hívők, kik közül nem egynek könnytől ragyogott a szeme, midőn az ifjú pap a meglett ember nyugodtságával köszönte meg, kezében fogva egy pompás csokorban a szeretet virágait, Kádár Árpád kántortanítónak — mert ő volt az impozáns fogadó közönség szónoka — a nem várt megtiszteltetést. Hangjából egy tervszerű program zsongói csengtek ki, melyek a felköszöntőivel harmóniába olvadtak. Adja Isten, hogy e harmonikus kicsengés ne legyen csak a jövő zenéje, de Sepsibükszád község minél előbb büszkélkedhessék új papjához, mert már is a magáénak vallja Nagy Bélát — méltó plebánia épülettel. Nyerni fognak így a hívek, de nyer az egyház is.

Hatalmas vihar dühöngött folyó hó 27-én városunk felett. Bódékat döntött fel, fákat tört ki és megrongálta az épületeket. A törvényszéki palota két kéményét és a tornyok cserepeit is letépte. A lezuhanó fák rásvén a villanyvezetékekre, sőt némely helyen el is szakítván azt, ijesztő sötétség borult a városra. Leginkább kell azonban sajnálnunk a város középületein történt károk miatt. Mert azokat ki kell javítani. A javításhoz pénz kell. Ha pedig így a pénz, nem marad a legutóbbi városi közgyűlés határozatának: a vízvezeték és

csatornázás beállításának „haladéktalan“ megkezdésére semmi. Ez nem akar rossz élc lenni, mert azon kicsinyes okok között, melyek miatt a vízvezeték és csatornázás eddig késett, az említett ok talán még a legnagyobb.

Búcsút vettek pár hétre katonáink városunktól. 28-án kora reggel indult el háziezedünk vasúton a délmagyarországi nagygyakorlatokra, honnan csak szeptember közepe táján tér majd vissza. A 21-ik honvéd gyalogezred is Kolozsvárról illetve Deésről való átutaztában megpihent városunkban 27-én. Utjuk célja szintén a nagygyakorlatok színhelye.

Megtelik a polgári fiúiskola. Az ujonnan megnyitandó polg. fiúiskolába oly sokan jelentkeznek, hogy esetleg párhuzamos osztály felállításáról kell gondoskodni. Ez esetben még egy tanári állást fognak szervezni. Az intézet miniszterileg kinevezett igazgatója Ötvös Mihály upesti polgári iskola tanára; az első osztály főnöke, Gáspár Imre polg. isk. tanár. A beiratások szeptember 2—5. napjaiban az eddigi városi ipariskolában lesznek. Tandíj 25 korona 30 fillér, melyet indokolt szegénység esetén Nehéz János kir. tanfelügyelő engedhet el.

A többi iskolában is szept. 2-án kezdődnek a beiratások.

Kivándorlás Kolozsmegyéből. Kolozsvárról jelentik: Kolozs vármegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta meg rendes havi ülését. Nagy meglepetést keltett a főjegyző jelentése, a melyben elmondotta, hogy a múlt hónapban 129 útlevelet adtak ki, amely annál feltűnőbb, mert a nyári munkaidő alatt a kivándorlás szünetel.

Nincs megelégedve Hornig püspök beszédével az Est. Azt mondja, hogy a püspök érthet ugyan a teológiához, de a természettudományos kérdésekben nem lehet szava s így az orvosok veszprémi kongresszusa, mert azt a püspök nyitotta meg, elvesztette komolyságát. Az ember származásáról beszélt a veszprémi püspök. Előttém a beszéd egész terjedelmében. Azt látom belőle 1. hogy a püspök nagyon sokat ért a természettudományokhoz, mert egész életében foglalkozott velük, 2. hogy mindezek dacára nagy szerénységgel nem a saját nézetét adja elő, hanem elismert tekintélyek nyilatkozataiból mutatja ki Darwin és Haeckel azon tevédsét, hogy az ember a majomtól származik. Ezek után csak csodálkozni lehet azon, hogy az Est, mely minden teológiai képzettséggel nélkül folyton beleszólt és véleményeket ad le egyházi dolgokról, ilyen hangon ír a természettudományokban jártas püspökről. Azaz, hogy az Estről lévén szó, nem csodálkozunk.

A Szabadságharc nagy tanui közül újra kidőlt egy. Rainay Ignác ügyvéd, Asbó Lajos dandárjában főhadnagy, majd 49-ben a fővezéri karban parancsörtszt, folyó hó 24-én helyben meghalt. A boldogult a szabadságharc után mint törvényszéki bíró, főügyész, majd ügyvéd szerepelt és játszott előkelő szerepet Gyulafehérvár társadalmában. Temetése folyó hó 26-án volt nagy részvét mellett.

A Bathyánum öröme. Nem annak örül, hogy az állam ellátogat majd hozzá valamelyik közege által, hiszen látogató-

kat mindig igen szívesen lát, hanem annak, hogy ez érdekes könyvtár ezentúl államszolgálatban részesül s így jobban fejlődhetik. Hogy a kultuszminiszter a Batthyá-neumot a Múzeumok és Könyvtárak Orsz. Felügyelőségének hatáskörébe s így a tudományos közgyűjtemények sorába helyezte, miáltal jövője és fejlődése biztosítva van, az a jelenlegi könyvtár Szentiványi Róbert dr. lelkes agítálásának köszönhető.

A székely kongresszus és a „Restitutió in integrum.” Összegyűlének, mint minden évben, hogy megmentsék székely véreinket. 600-nál többen voltak Csíkszeredában. És ugyanazon időben egy röpirat hagyta el a sajtót, melynek szerzője, esikaptalpai Lázár Elemér, a jeles közigazdász, 10 éves tanulmányozásai alapján, sokkal radikálisabb és véleményünk szerint is határozottabb eszközt ajánl a székely kérdés megoldására, mint a kongresszus bármelyik illusztris szónoka. Restituálni in integrum, visszaállítani a magyar faj fensőbbiségét az előrenyomuló románsággal szemben. Visszaállítani királyi biztos kiüldésével, ki a Romániából támogatott pénzintézetek további terjedését erős kézzel megakadályozza, a magyar közvagyonosodás hivatalos megteremtését előmozdítja, a földre éhes Alföldről telepítsen a Marosvölgy egész hosszában és a katonai terheknek csökkentése. Ezek és hasonló egészséges nézeti lelkes hangú röpirataink érdemesek a megszívlelésre.

Miniszteri és főtanhatósági köszönet. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr és az erdélyi róm. kath. státus főtanhatósága Avos József plebános (Görgényvegyszer), Avram Vazul körjegyző (Havaság), Bochkor József plebános (Apanagyfalu), Botár Bálint máv. állomásfőnök (Gyergyószentmiklós), Dologh Imre főmérnök (Korompa), Domby Lajos főgimn. tanár (Brassó), Fuchs Nándor nagykereskedő (Gyulafehérvár), Hanzéros Gyula gyógyszerész (Nagyhalmagy), Knörr Ferenc dr. kir. ügyész (Brassó), Popper József bányafelügyelő (Brád) és Török Ferenc plebános (Gyergyócsomafalva) uraknak a gyulafehérvári róm. kath. főgimnázium volt tanítványainak ugyanezen intézetnél 1911. évi húszéves érettségi találkozójuk emlékére alakított 220 K-s jutalomdíj alapítvány létesítéseért elismerő köszönetüket nyilvánították.

A gyulafehérvári róm. kath. elemi főiskolánál az 1912—13. tanévi felvételek és beiratások folyó évi szeptember hó 2., 3. és 4-ik napján délelőtt 8—12-ig és délután 2—4-ig tartanak meg. Az igazgatóság.

Beiratások a helybeli róm. kath. főgimnáziumban. A katolikus tanulók rendszer felvétele és beiratása szeptember hó 2. 3. és 4-ik napján történik délelőtt 8—12 óráig és délután 3—5-ig. Nem katolikus tanulókat I., II. és III. osztályba csak szeptember hó 4-én irnak be. A többi osztályokba a beírások bármely napján lehet beiratkozni. A beiratásnál fizetendő díjak: felvételi és más díj 10 korona; félévi tandíj katolikusoknál 20 korona; nem katolikusoknál 30 korona és kaució 2 korona; tehát a katolikusok összesen 32 koronát, a nem katolikusok pedig 42 koronát fizetnek beiratáskor. Az előadások szeptember hó 5-én kezdődnek, az ünnepélyes Veni

Sancte-t szeptember 8-án tartják a székesegyházban, azután a tanév megnyitása s törvényfelolvasás lesz az intézet tornacsarnokában. A gimnázium igazgatósága ezúton is figyelmezteti úgy a szülöket, mint a szüléseadókat, hogy tanulókat csak olyan szállásokra szabad elhelyezni, melyeket a szállásadók az igazgatóságnál az iskolai év elején bejelentették és azt kifogástalanoknak találtak.

Beiratások a helybeli ipar- és kereskedő tanonciskolában folyó évi szeptember hó 1—5. napján délelőtt és délután történnek az iparos és kereskedő tanonciskolában.

Enyém-e vagy a tied? Mindenféle szerelemnek vége szokott lenni. De ilyen szomorú vége, mint a szegény Fákó Sándor szerelmének, ritkán van. Szent István vilgijában a libántelepí koromban, az erdők irtásából gyűjtött ropogós tizesekkel zsebében, a székely dárídót jellemző dínom-dánom között fogyasztotta a butéllias bort meg a pezsgőt Fákó Sándor 19 éves székely legény többedmagával. Szólt a zene, csengett a pohár, hisz a következő nap nemzeti ünnep, — meg osztán Árpád atyánk is áldomást ivott a dicsőség öröme s csak nem fájtul el még úgy a székelyvér, hogy nagy őseinek lángszelleme fel ne szítán benne a lelki szikrákat. Mikor már az édes nedű felvillanyozta a kedélyeket és apró-cseprő dolgokat letárgyalták, mámoros kedvében nagyot üt az asztalon Fákó és harci kedvének egész tüzével vágja oda egyik betlenfalvi barátjának: „hát még te is arra a lányra mered vetni tekintetedet, hisz egy irtalmas kiáltást nem ér meg az egész emberiséged, vigyázz, mert úgy beléd fojtom a szót, hogy nincs az...!?” No de hát a Zelig úrnak nagy tekintélye van, meg tudja is, mik a pácienseinek lelki megnyugtatója s így sikerül ideig-óráig rendet és csendet terenteni. Jó idő után véget ér a mulatság s mindenki úgyeszik hazabaktatni a koromsötét erdei út. Az önértetében vérérsértett betlenfalvi legény is elindul, de mintha valami meg-megrángatná; ezt még sem tűröm! hogy ő előbbrevolj legyen mint én. Nem. Inkább örökös rabságba legyek, de még sem engedem, hogy az én Borbálám emberfia kedvese legyen rajtam kívül. Megfordul, megkettőzteti lépéteit, hogy annál hamarabb mérje össze még egyszer Fákóval tekintetét. Mikor egy lépésnyire van háta mögött, macska nesztelenséggel fényes kolozsvári eszmájából kihúzza hosszúélű bicskáját. Fákó elejébe ugrik, egy mély hangú dobbanó szúrás és Fákó élettelenül, szívént átszúrva esett össze a földön. Ha enyém nem, de legalább tiéd sem. A komisszió dr. Fodor Fülöp orvos vezetésével 20-án vezegte a boncolást. A meggyilkolt családja cigányzenével, könnyes legények és leányok kíséretében temette el a szerencsétlent augusztus 21-én. Érdekes jelenet volt még az is, hogy temetés közben, amikor az utcán kísérték, az egyik atyafi megböki a társát és azt mondja neki: „Látja komám, ezeknek a téglás cigányoknak 15 forintot adnak, amiért kimuszikálják, de a szegény segédkantortól a 20 krajcárt is sajnálják, amiért azt olvasót mondja el, míg kiviszik a temetőbe!”.

Mi ujság az állatkertben? Az Állat-

kert igazgatósága a t. közönség kívánságának megfelelően augusztus hó 16-tól kezdve már korábban, délután fél 7 órakor adja ki az olcsó esti jegyeket. — Az állatok egy részét azonban — mint eddig — d. u. 6 órakor zárja be a házakba, mert ezeknek nyugalomra van szükségük és etetésüket nem lehet későbbre halasztani.

Az állatkert igazgatósága kéri a tisztelt közönséget, hogy az állatokat és a kert növényeit fogadja szíves oltalmába; a rendre és tisztaságra pedig ügyeljen. — Ha a látogató közönségnek bármiben figyelembe vendő panasza volna, sziveskedjék azt az igazgatósági irodában bejelenteni.

Az állatokat ne tessék bármivel etetni, mert az állatok vagy nem fogadják el a nem nekik való eledelt, vagy pedig megbetegednek tőle, ha megesszik. Minthogy a közönség kedvére való az, ha legalább az állatoknak egy részét etetheti, azért az igazgatóság ezt szabályozza és megkönnyíti azzal, hogy megfelelő eledelket árusít az állatkertben olcsó árban. Csakis ilyenekkel szabad az állatokat etetni. A húsvéi állatokat és madarakat egyáltalán ne tessék etetni.

Új állatok érkeztek: a szarvasházban levő fehérszakállú gunak párja, az elefántházban egy pár barna délamerikai tapír (fiatalok), a bölényházban egy európai és egy amerikai bölénytehén; a fácánosban egy pár délamerikai hokko.

József főherceg Ő cs. és kir. Fősege egy nagy szarvastehenet küldetett ajándékkul.

A schönbrunni állatkert most adta közre félévi jelentésében állatainak számát. Összesen 2860 állattal számol be, amiből nyolcszázán felül az apró, az alsóbbrendű állatokra esik, melyek a terrariumban és akváriumban élnek. Az emlősök száma 600, a madaraké 1400. A schönbrunni állatkert a legrégibb Európában. Savoyai Jenő herceg alapította és Mária Terézia császárnő rendeletére fejlesztették naggyá.

A miénk a legfiatalabb állatkert és állatállománya 500 emlős állat, 1600 madár; az apró állatok száma 400—500 között váltakozik. A nagyok közül különösen említésre méltó:

3 nilusi viziló, 5 elefánt, 4 tapír (2 faj), 4 zsiráf, 2 antilop (6 faj), 4 teve, (2 faj), 10 zebu (2 faj), 6 bölény (2 faj), 40 szarvas (7 faj), 41 papagály, 240 más forróvidéki madár számos fajban és a hazai avifaunának majdnem minden érdekesebb faj számos példányban.

A mi állatállományunk tehát vetekedik már a külföldi nagy állatkertekével.

„Jella”, a nagy orangutan, Szumatra szigetéről való; körülbelül 7 éves nőstény, épen egy méter magas, ha egyenesen áll. Egy év óta él a mi állatkertünkben, ami nagy ritkaságszámba megy, mert többnyire csak rövid ideig bírja ez a nagy majomfaj a fogságot a mi klímánkban. A mi példányunk egészséges, többnyire jókedvű és reggeltől estig produkálja természetes ügyességét a nézők előtt a majomház belsejében. Ismételten kíséreltük meg, hogy meleg nyári napokban kihozzuk őt tág kerecéből a szabadba, azonban nem birtunk a „Jella” erejével és makacsságával: se erőszakkal, sem pedig szép szó-

val nem vezethetjük ki a szabad ég alá. Ő már megszokta a házát és nem kívánkozik ki belőle. — Aki látni akarja ezt a nagyon érdekes és drága majmot, térjen hát a majomház belsejébe.

A strucház mellett külön kis udvarban vannak a kígyászó sasok, melyek szekretárius néven ismeretesek. Igen ritka, hosszúlábú afrikai madarak; megérdemlik az érdeklődők különös figyelmét.

„Kuba”, holnap érkezik. Ez egy nagy, kétoldalas, széles nyergén egyszerre 8 felnőt foglalhat helyet és ezenfelül az állat nyakában ül a barnabőrű indus ember, aki vezeti az állatot.

IRODALOM.

Az Egyházi Közlöny (szerkeszti Gerey József) XXIV. évf. 32—33. számának tartalma.

Vezércikk: Dr. Dolencz József. A szerb egyházi autonomia tanulságai. — Egyetemcske Egyház: A kegyes tanítórend római egyetemcskei gyűlése. — A legújabb pápai enciklika. — A pápa trónralépésének kilencedik évfordulója. — Régi és új pletyka a pápa lemondásáról. — Zocchi atya halála. — Az olasz szeminariumok reformja. — A német püspökök közös értekezlete elmaradt. — Fischer kardinális halála. — Az elhunyt japán császár és a japán katolikusok. — A papság és az eucharisztikus kongresszus. — A máramarosi papság memoranduma. — Időszerű kérdések. (GV.) A putumayoi borzalom. — Liturgia. Az ünnepek eltörlése. — Egyházi arcképek. Magyar Gábor. — Társalgó. Felsőborsodi. A papi korpótlék és a hitélet. — Határozatok. Decisio quoad festum SS. nominis Mariae; Responsa ad dubia. — Irodalom. Dr. Lutter János. A katolikus autonomia közreműködése a főkegyuri jog gyakorlásában; A katolikus autonomia függő kérdései; Még néhány szó a katolikus autonomia jogköréből. Iselstóger Lajos, Az áldások magyarázata; Kempis: Krisztus követése. Hölszky Károly. Dr. Johannes Nikel; Koch Ede Uj Utmutató a Szentföldre. — Közgazdaság. Keresztény szociális földbérlo bank; „Unio” élet- és gyermekbiztosító intézet. — Személyi hírek, változások és apróságok. — Memento. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Esterházy-utca 15. sz.

A Négergyermek című katolikus képes folyóirat. Ara évenként postával együtt 1 korona.

Megrendelhető a: „Visszhang Afrikából” irodájában, Budapest IV., Ferenciek-tere 7. III. lépcső, I. em., és Kláver Szent Péter Társulata leadóállomásán, Temesvár-Gyárvaros, Páva-utca 15. II. em.

A nyolcadik (augusztusi) füzet tartalomjegyzéke: A gyermekek missziója. — Hogyan képzel el magának egy néger ifjú Jézus Krisztust. — Csacsakazákú kis feketék. — Isten oltalmában. — Az oroszlan és az ikhneumon. — A kis Mariska története (Folytatás.)

Képek: Őszentsége, X. Piusz pápa. — Csakúgy, mint nálunk! — Az afrikai oroszlan.

Visszhang Afrikából. Katolikus havi folyóirat az afrikai missziótevékenység előmozdítására. Kiadja a Kláver Szent Péter Társulat. XIII. Leó és X. Piusz pápa Ő szentségeiktől megáldva.

Megjelenik magyar, német, lengyel, olasz, cseh, francia, szlovén, portugál és angol nyelven. Előfizetési ára egy évre 150 korona.

Megrendelhető: A „Visszhang Afrikából” irodájában, Budapest, IV. Ferenciek-tere 7., III. lépcső, I. em., Kláver Szent Péter Társulata leadóállomásán, Temesvár-Gyárvaros, Páva-utca 15./II. — Levelek és pénzküldemények egyenesen Kláver Szent Péter Társulata általános igazgatónöje címére is intézhetők: Ledóhowska Mária Terézia grófnő, Róma, Via dell'Olmata 16. — Ugyanonnem lehet felvilágosítást is kérni minden a Társulatot és annak szerzetes intézményét illető ügyben.

A nyolcadik (augusztusi) füzet tartalomjegyzéke:

A Derék Dizmász. Adolf atyától. — Hivatalos egyházlátogatás Kaffrariában. A natáli apostoli helytartóság egyik részében. Dellalle püspöktől. — A térítés munkája Ugandában. Soemaker atyától. — Missiólevezés: Közép-Madagaszkár apostoli helytartóság. Falguerettes atyától. — A szomali négerk katolikus missziója. Jarosseau püspöktől. — Propaganda hírek. — Kláver Szent Péter Társulatának II. kongresszusa. — Tárcza: Abesszinia és az abessziniaiak. Baetemann. (Folyt.)

Kép: Pápnövendékek csoportja, a legszentebb szivről nevezett nagypápnöveldekből, Gallaföld apost. helytartóságban.

Levél a szerkesztőhöz.

Mivel, ugylátszik, a „Szent Gellért katolikus jótékonyellátó kegyeleti emléktárgyak országos terjesztési vállalata Eger” az egész Erdélyt oly felhívásokkal árasztotta el, hogy minden megrendelés nélkül a tanulatlan és tájékozatlan hívő nyakára egy 14 korona árú emlékkápolnát küld, engedje meg Főtisztelendőségem, hogy paptársaim és a hívek figyelmét becses lapja útján ez ügyre felhívjam.

Az én hiveim nevében e cégnek már irtam, hogy a meg nem rendelt képeket nem fogadják el. Azon esodálkozom, hogy ez a vállalat katolikus cégér alatt mer dolgozni. A lelkipásztorok erőszakoskodás esetén nagyon helyesen tennék, ha az ügyet bünyenítő útra terelnék.

Mikor jön el az ideje annak, hogy katolikus cégér alatt a főpásztorok tudta és beleegyezése nélkül senki ne merjen dolgozni. A katolikus név nagy tartalom, az megérdemli a legéberebb vigyázatot. Utóvégre hiveink is joggal évárhatják tőlünk, hogy az ilyen szándékoktól, mint amilyen a nevezett vállalata — megórizzuk.

Becsés engedelmét halásan köszönve vagyok Főtisztelendőségemnek.

Nagykászonban, 1912. VIII. 17-én

alázatos szolgálója:

Mészáros József,
lelkész.

A levél írója mellékelte a vállalat felhívását is, melyet mi hosszadalmas volta miatt nem közölhetünk. A magyartalanul megfogalmazott s bizonytalannal nem a szinma-

gyar Hevesben szerkesztett felhívásnak az a lényege, hogy a vállalat 14 koronáért utánvét mellett egy „porcellán szobrokkal, jól záró órával, új szent zeneszerkezettel egy szép és értékes imakönyvvel, és egy megáldott szentföldi olajja rózsafüzérrel, gazdagított „gyönyörű szép házi kápolnát ad; s ámbár ennyi mindenfelét nyujt, tiszta jövedelemre is számít, melyet a vladislavci (Szlavonia) épülő kápolnának szán.

Mi tagadás, mi fázunk ettől az egyházzal — úgy látszik — jóvá nem hagytott nagylelkű vállalatától.

Szerkesztői üzenetek.

Gy. I. Újfalva. Igen köszönjük. Később se száradjon be a kalamária! Mily jó, hogy örömmel dolgozik.

P. F. Kolossvár. Ne féltsen bennünket szegények vagyunk, de a Rotschüdök kincsével se lehet minket megvesztegetni. A lapnak csak egyik oldalára tessék írni.

V. A. Apor versét kérde? Szívesen leközzöljük: „Náj módi, náj módi, sok módi, rossz módi. Elmülék az régi, igaz magyar módi. Cusza be hazánkba annyiféle módi, Penna nem írhatja van ma annyi módi.

Persze hiába emlegeti a szomorkodó, igaz erdélyi mágnás annyi nyomtatékkal az idegen „módi”-t, éppen rangjának osztályosai szívlelték meg legkevésbé keserű szavát.

Pályázati hirdetés.

A kerelöszentpáli róm. kath. népiskolánál üresedésbe jött tanítói és kántorhelyettesi állásra pályázatot hirdetek.

Jövedelem: államsegélyből 900 korona, az egyház pénztárából 100 korona. Lakbér, egyelőre a tervezett iskolaépület elkészültéig: 80 korona, azután elegáns lakás és kertiletmény.

Csak okleveles egyének pályázhatnak. Személyes megjelenés előnnyel jár.

Pályázati határidő 1912. szeptember hó 8-án.

Bors László,
iskolaszéki elnök.

Pályázat.

Jobbágytelkén megüresedett tanítónői állásra szeptember 5-ig tartó határidővel pályázatot hirdetek.

Jövedelem: 1020 korona, ideiglenesen egy szobás lakás.

Kötelesség: I—II. osztály tanítása, a leánygyermek kezimunka oktatása, az iskolás gyermekeknek a templomban való fölügyelete.

Jobbágytelke, 1912. aug. 26.

Kacsó László,
lelkész.

Pályázati hirdetés.

A gyulafehérvári róm. kath. elemi fiúiskolánál nyugdíjaztatás folytán, egy tanítói állás megüresedett, melyre pályázatot hirdetünk. Évi jövedelme:

1. Az erd. róm. kath. elemi iskolai alaptól 450 korona.

2. A gyulafehérvári róm. kath. hitközség iskolai alapjából 155 korona.

3. Az erdélyi fehérvári székeskáptalantól 50 korona.

4. Tandijpótlék 240 korona.

5. Államsegély 205 korona.

6. Kertálatlan 20 korona.

7. Megfelelő lakás vagy esetleg természetbeni lakás.

8. Az esetleges korpótlékok államszegélyből.

Kötelessége: az iskolaszék által kijelölt osztályban a püspöki tanterv szerint minden tantárgyat tanítani és a növendékeket az előirt napokon templomba vezetni és ott rájuk felügyelni.

Pályázati határidő szeptember hó 13.

Kellően felszerelt pályázatok az Iskolaszékre címezve alattirt iskolaszéki elnökhöz küldendők be.

Gyulafehérvár, 1912. augusztus 23.

Kárpiss János,
iskolaszéki jegyző.

Zomora Dániel,
iskolaszéki elnök.

Pályázat.

Az erdélyi róm. kath. Státus kegyurasága alatt lévő jegényei kántortanítói állásra, egyházi főhatóságom engedélyével pályázatot hirdetek.

Javadalma: 1. kolozsmonostori róm. kath. alapítványi uradalomtól készpénzfizetés 480 korona.

2. Ugyancsak a kolozsmonostori uradalomtól tűzifa megváltás 210 korona.

3. Államszegély 149 korona.

4. A hivatástól 40 véka gabona, értéke 80 korona.

5. hivatástól igás- és kéznapszámok, értéke 4580 korona.

6. Stola és szentmise alapokból 20 korona.

7. 15 hold ingatlan hasznobéri értéke 89 korona.

Összesen 1073 korona 80 fillér.

Az arra jogosultaknak ötéves korpótlék. Természetheni lakás és megfelelő veteményes kert.

A kántortanítói oklevéllel felszerelt folyamodvány legkésőbb 1912. szeptember 20-ig gróf Majláth Gusztáv Károly v. b. t. t., erdélyi püspök Úr Önagyméltóságához Gyulafehérvárra adandó be.

Jegénye, u. p. Egeres, 1912. augusztus 21-én.

Vetési Imre,
plébános.

Rózsafüzér és Kegytár-Ipar.

Nagykászon, (Csik vármegye.)

Készítünk és raktáron tartunk.

Szentolvasókat: kokotin-, kókusz-, tömör üveg-, jeruzsálemi-, olajfa-, gyöngyház-, alabástrom-, korál-, és drágakőtan-zatu szemekből, valamint valódi drágakövekből is, a legegyszerűbb, a legpazarabb füzésűig, a legkülönbözőbb választékban, a legolcsóbbban. — Rózsafüzér tartók, Szentképecskék imakönyvekbe, rengeteg választékban; remek fali képek, rá-mával vagy anélkül, (az összes névszen-tek kaphatók); gyönyörű francia képecskék, granitée, kromó, opalines, hártayaképek, acélmetszet, valamint csipkés acél-metszetek, zárdaképecskék; stb. stb. Ke-resztelési-, hermálási-, gyónási-, első szent áldozási-, házassági-, primíciái-, és egyéb

alkalmi emlékképek rengeteg s szebbnél-szebb választékban, olcsón; Mária-kongregációi és más társulati diplomák; mű-vészi reprodukciók díszes keretben vagy anélkül; mind páratlanul olcsó áron. Val-lásos jellegű és más szolid ábrájú képes levelezőlapok; legolcsóbban. Asztalra fel-állítható szentképecskék és kis maché-kápolnák, úgy egyszerű, mint díszes selyem kivitelben. Lurdi-víz eredeti pa-lackokban. Lurdi szentélyek és szobrok másai (érintve a kegyhelyszobrához). Min-den néven nevezendő skapulárek: valódi gyapjúból, igen izléseken. Övek. Érmek: alumíniumból-, oxidált újezüstből, ezüsből és aranyból is, dús választékban. Skapu-láré pótló érmek. Remek nyakláncocskák. Függők. Erelequek, vallásos ábrákkal. Szent-szobrocskák. Egyesületi jelvények. Gyöngyház-árúk, (nippes, cassette.) Oxi-dált újezüst gyűrűk, melltűk és kézelő-gombok, az Úr Jézus, a szent Szűz vagy a Szentek ábráival; ezek ezüstben és aranyban is kaphatók. Szenteltvíztartók. Feszületek: álló-, fali-, faragott-, és hal-doklók feszülete. Művészi plakettek. Nagy választék a legkülönbözőbb imakönyvek-ben, a legegyszerűbbtől a legpazarabb kö-tésűig. — Könyvcsat oxidálva. Levélne-hezékek. Gyászképek. Alkalmi ajándékok stb., stb. Bármily néven nevezendő kegy-tárgyak nálunk mind megkaphatók. Min-den, még a legkisebb rendelés is a legna-gyobb pontossággal lesz elintézve. S azért, ha bármit is óhajt, forduljon legna-gyobb bizalommal hozzánk, előre is bizto-sítjuk, hogy várakozáson felül meg lesz velünk elégedve. Elküldés előtt: kívánatra a kegytárgyak meg is áldatnak, legna-gyobb készséggel.

Kérjük alázattal bennünket pártolni.

Székely testvérek! Pártoljuk a székely ipart!

Nincs az a kegytárgy, mely nálunk ne lenne kapható!

Rendelési cím:

„Kegytár-Ipar“ (plebánia), Nagykászon.
Csik vármegye.

Templomok, oltárok, szószé-
kek festését és aranyozását
elvallalja a legjobb kivitelben és
jutfányos árban

URBÁNSZKY FÜLÖP műfestő

KOLOZSVÁR, Sörház-u. 2.

Költségvetést, új tervek készítését díjtala-
nul elvallalom.

Fleischer János

(Keresztény katolikus cég.)

egyházi ruha és reverenda szabó

PÉCS, Ferenciek-u. 9.

Évek hosszú gyakorlata képesít a
legjobb szabású, minőségű és finoman
kidolgozott reverendák és címádák,
papi civil öltönyök előállítására.
Üzletemet első sorban

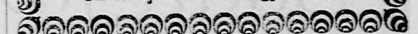
Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. Mindennemű
egyházi ruhák: casualak, pluvialék velu-
mok, balдахinukok, minisztráns ruhák
zászlók, lobogók, karingek, albak, ke-
helyruhákat stb. készíttetnek.

Nem kell sem Budapestre sem
Bécsbe menni. Üzletem versenyképes
minden pesti vagy bécsi céggel úgy
szabászat, mint ár és minőség tekinté-
tetében. Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón
és jól eszközöltemek.

Költségvetés és árjegyzék ingyen!
Személyesen is megjelenek!

A pécsi 1907. évi orsz. kiállításon az
Orsz. Iparegyesület által nagy ezüst
éremmel kitüntetve.

Számos évek óta a pécsi székesegyház
és sok más plébániai templom viasz-
gyertya, örökmécs, olaj szállítója.

Alapított 1829-ben.

Telefonszám 424.

KRISZTIAN JÓZSEF és FIA

méhviaszgyertyagyár, méz, fáklya és viasz raktára

PÉCSETT.

Főüzlet: Szigeti országút 3. sz.

Fióküzlet: Jókai-tér 9. szám.

Ajánljuk a főtiszt. plébános urak becses
figyelmébe kitűnő minőségű és az egyház
rendeletének megfelelő valódi méhviasz-
ból készített templomi és egyéb viaszgyer-
tyáinkat bármily nagyságban és az ösz-
szes templomi kellékeket.

Kívánatra árjegyzékünket bérmentve
küldjük.

Ruzsinszky Béla

géperőre berendezett
oltárépítő műhelye
PÉCS, MAJLÁTH-U. 25. SZ.

Megbízható katolikus cég!

A pécsi orsz. kiállításon az iparművészeti
társulat által arany éremmel kitüntetve.

Készít és elvállal
mindennemű templom berendezési és fel-
szerelési tárgyak, u. m.:
oltár, szószék, gyóntató-
szék, templompadok,
szentély-korlát és egyéb
felszerelési tárgyak készi-
tését, szállítását, régi
oltárok aranyozását és
átalakítását.

Pontos rajzzal és költségvetéssel
készséggel szolgálók.

Több kisebb méretű vagy több na-
gyobb megrendelésnél személyes
megjelenés.

Lelkiismeretes kiszolgálás!

Több elismerő nyilatkozat!

Püspöki Lyceumi Könyvnyomda

bérlő SCHÄSER FERENC
KÖNYV- és PAPIRKERESKEDÉS, KÖNYVNYOMDA
KÖNYVKÖTÉSZET — GYULA FEHÉRVÁR.

Ajánlja dúsán felszerelt raktárát mindennemű irodai
cikkekben, író- és fogalmazványpapírosokban, stb.

Teljes irodaberendezések modern amerikai rendszerben.

Egyházi nyomtatványok

mindig raktáron vannak és azonnal szállíthatók.

*Linotyp betűszedő- és más új gépek-
kel felszerelt könyvnyomdában
mindennemű nyomtatványok kifogástalan minő-
ségben versenyképes árák mellett készíttetnek.*

Minden — bárhol és bárki által hirdetett könyv, zenemű vagy folyó-
irat általam eredeti áron beszerezhető. Árjegyzék és költségvetés ingyen!

Boda József

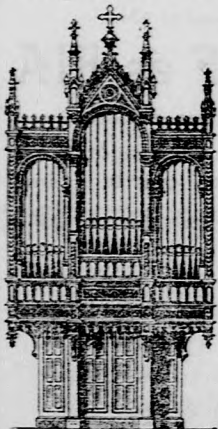
orgona- és harmonium-építő
CSIKTAPLOCÁN.

Van szerencsém a főtiszt. papság és m. t.
egyháztanács tudomására hozni, miszerint
orgona- és harmonium-építő

műhelyemet

teljesen ujjonnan
rendeztem be, minek
utánna módomban áll a
legnagyobb szabású
orgona-építést is
elvégezni. Bárminemű
javításokat átalakításo-
kat jutányos árbau,
pontosan eszközölök.

A n. é. közönség pártfogását
kéri, kiváló tisztelettel

Boda József orgona- és harmonium-építő
CSIKTAPLOCÁN.

ALAPITVA 1898.

ALAPITVA 1898.

Valóban jó

és szépen égő

méhviaszgyertya

4 kilótól kezdve bérmentve
kapható

Dokupil Lajos
viaszgyertya gyárosnál
NAGYLÉVÁRDON.

(Pozsonymegye.)

Nagyobb vételnél 15—20%
árengedmény.

Árak különként:

2-40 K., 3-20 K., 4 K., 5 K., II.